

POSTANOWIENIE

Dnia 3 października 2019 r.

Sąd Najwyższy w składzie:

SSN Roman Trzaskowski

w sprawie z urzędu

przy uczestnictwie "U." Sp. z o.o. z siedzibą w Z. i Syndyka Masy Upadłości D. Sp. z o.o. w upadłości w N.

o wpis ostrzeżenia o zakazie zbywania i obciążania nieruchomości,
na posiedzeniu niejawnym w Izbie Cywilnej w dniu 3 października 2019 r.,
na skutek skargi kasacyjnej uczestniczki "U." Sp. z o.o. z siedzibą w Z.
od postanowienia Sądu Okręgowego w J.

z dnia 19 października 2018 r., sygn. akt II Ca (...),

- 1) odmawia przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania,**
- 2) zasądza od uczestniczki "U." Sp. z o.o. w Z. na rzecz Syndyka Masy Upadłości D. Sp. z o.o. w upadłości w N. kwotę 240 (dwieście czterdzieści) zł z tytułu zwrotu kosztów postępowania kasacyjnego.**

UZASADNIENIE

Postanowieniem z dnia 19 października 2018 r. Sąd Okręgowy w J. oddalił apelację uczestniczki „U.” sp. z o.o. w Z. od postanowienia Sądu Rejonowego w J. z dnia 30 maja 2018 r., którym utrzymano w mocy dokonany w dniu 1 marca 2018 r. wpis Referendarza sądowego w dziale III księgi wieczystej nr (...) ostrzeżenia o zabezpieczeniu powództwa przez ustanowienie zakazu zbywania i obciążania nieruchomości przez uczestniczkę do czasu prawomocnego zakończenia

postępowania toczącego się przed Sądem Okręgowym w J., sygn. akt I C (...). Podstawą wpisu było postanowienie o zakazie zbywania i obciążania nieruchomości wydane w tym postępowaniu przez Sąd Okręgowy w J. w dniu 21 grudnia 2017 r., opatrzone wzmianką o wykonalności.

W skardze kasacyjnej, w uzasadnieniu wniosku o jej przyjęcie do rozpoznania, uczestniczka wskazała przyczyny kasacyjne określone w art. 398⁹ § 1 pkt 1 i 4 k.p.c. W jej ocenie, w sprawie występuje istotne zagadnienie prawne, „jakim jest zabezpieczenie powództwa poprzez zakaz zbywania i obciążania nieruchomości przy jednoczesnym dokonaniu zbycia przed dniem wpisania zakazu do księgi wieczystej zbywanej nieruchomości. Zdaniem skarżącej brak jest orzecznictwa we wskazanym zakresie, a przepisy budzą poważne wątpliwości interpretacyjne. Sprawa bowiem sprowadza się do odpowiedzi na pytanie czy dokonanie czynności prawnej wbrew zakazowi zbywania, który nie został ujawniony w księdze wieczystej jest ważną i skuteczną czynnością prawną oraz czy sąd wieczystoksięgowy może w dowolnej kolejności rozpoznawać wpływające konkurencyjne wnioski, w przypadku działania sądu na wniosek i z urzędu”.

Ponadto, w ocenie skarżącej skarga kasacyjna powinna być przyjęta do rozpoznania z uwagi na jej oczywistą zasadność.

Sąd Najwyższy zważył, co następuje:

Z art. 398¹ § 1 k.p.c. wynika, że skarga kasacyjna przysługuje co do zasady od prawomocnych orzeczeń sądów drugiej instancji, a więc orzeczeń wieńczących dwuinstancyjne postępowanie sądowe, w którym sądy obu instancji dysponują pełną kognicją w zakresie faktów i dowodów. Jednakże zgodnie z art. 398⁹ § 1 k.p.c. Sąd Najwyższy przyjmuje skargę kasacyjną do rozpoznania tylko wtedy, gdy w sprawie występuje istotne zagadnienie prawne, istnieje potrzeba wykładni przepisów prawnych budzących poważne wątpliwości lub wywołujących rozbieżności w orzecznictwie sądów, zachodzi nieważność postępowania lub skarga kasacyjna jest oczywiście uzasadniona. W zamyśle ustawodawcy skarga kasacyjna stanowi zatem nadzwyczajny środek zaskarżenia, którego rozpoznanie przez Sąd Najwyższy musi być uzasadnione względami o szczególnej doniosłości, wykraczającymi poza indywidualny interes skarżącego, a mającymi swoje źródło

w interesie publicznym, w szczególności przez zapewnienie jednolitej wykładni i stosowania prawa.

Zgodnie z utrwalonym stanowiskiem Sądu Najwyższego, skarżący, który jako uzasadnienie wniosku o przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania wskazał przyczynę określoną w art. 398⁹ § 1 pkt 1 k.p.c., powinien odpowiednio sformułować zagadnienie prawne, wskazać przepisy prawa, na których tle zagadnienie się wyłoniło oraz przedstawić argumentację jurydyczną uzasadniającą możliwość rozbieżnych ocen prawnych oraz świadczącą o istotności tego zagadnienia (zob. np. postanowienia Sądu Najwyższego: z dnia 10 maja 2001 r., II CZ 35/01, OSNC 2002, Nr 1, poz. 11; z dnia 2 grudnia 2014 r., II CSK 376/14, nie publ.; z dnia 9 kwietnia 2015 r., V CSK 547/14, nie publ.). Zagadnienie jest istotne, jeżeli jego rozstrzygnięcie ma znaczenie dla ukierunkowania praktyki sądowej i rozstrzygnięcia sprawy, w której zagadnienie powstało (zob. np. postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 18 września 2012 r., II CSK 180/12, nie publ. oraz z dnia 2 grudnia 2014 r., II CSK 376/14, nie publ.), wywołuje poważne wątpliwości, a zarazem nie było dotychczas rozstrzygnięte w judykaturze albo dotychczasowe orzecznictwo wymaga zmiany (zob. np. postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 24 sierpnia 2016 r., II CSK 94/16, nie publ.).

Z kolei powołanie się na przyczynę kasacyjną określoną w art. 398⁹ § 1 pkt 4 k.p.c., wymaga wykazania, że zachodzi niewątpliwa, widoczna na pierwszy rzut oka, tj. bez konieczności głębszej analizy, sprzeczność orzeczenia z przepisami prawa nie podlegającymi różnej wykładni (zob. np. postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 24 sierpnia 2016 r., II CSK 94/16, nie publ.) i w wyniku takiego naruszenia prawa zapadło w drugiej instancji orzeczenie oczywiście wadliwe (por. np. postanowienia Sądu Najwyższego z dnia 15 października 2015 r., III CSK 198/15, nie publ., z dnia 13 kwietnia 2016 r., V CSK 622/15, nie publ., z dnia 2 czerwca 2016 r., III CSK 113/16, nie publ., z dnia 27 października 2016 r., III CSK 217/16, nie publ., z dnia 29 września 2017 r., V CSK 162/17, nie publ., z dnia 7 marca 2018 r., I CSK 664/17, nie publ., z dnia 18 kwietnia 2018 r., II CSK 726/17, nie publ., z dnia 5 października 2018 r., V CSK 168/18, nie publ.).

Uzasadnienie wniosku o przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania nie czyni zadość przedstawionym wymaganiom. Jest tak już dlatego, że w części dotyczącej oczywistej zasadności skargi nie zawiera żadnej argumentacji, a w części dotyczącej zagadnienia prawnego - poprzestaje jedynie na hasłowym sformułowaniu problemu. Braków tych nie mogą kompensować uwagi poczynione w ogólnym uzasadnieniu skargi, pomijającym konieczność odrębnego uzasadnienia wniosku o przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania (art. 398⁴ § 2 k.p.c.) i podstaw kasacyjnych (art. 398⁴ § 1 pkt 2 k.p.c.), podkreślaną w utrwalonym orzecznictwie (por. np. postanowienia Sądu Najwyższego z dnia 22 marca 2001 r., V CZ 131/00, OSNC 2001, nr 10, poz. 156, z dnia 5 czerwca 2001 r. IV CZ 45/01, OSNC 2001, nr 10, poz. 157, z dnia 10 stycznia 2003 r. V CZ 189/02, nie publ., z dnia 13 lipca 2007 r. III CSK 180/07, nie publ., z dnia 5 kwietnia 2017 r., II CSK 688/16, niepubl., z dnia 11 kwietnia 2018 r., V CSK 547/17, nie publ., z dnia 26 kwietnia 2018 r., IV CSK 567/17, nie publ.).

Niezależnie od tego należy zwrócić uwagę, że przedstawione zagadnienie nie może być uznane za istotne i budzące poważne wątpliwości. Wbrew bowiem twierdzeniu skarżącej – nawiązującemu do stanowiska Sądu Rejonowego - sprawa nie sprowadza się do odpowiedzi na pytanie, czy dokonanie czynności prawnej wbrew zakazowi zbywania, który nie został ujawniony w księdze wieczystej, jest ważną i skuteczną czynnością prawną. W niniejszej sprawie nie chodzi jednak o kontrolę prawidłowości oddalenia wniosku o wpis nowego właściciela, lecz kontrolę wpisu przedmiotowego ostrzeżenia. Nawet uznanie, że sprzedaż nieruchomości objętej zakazem zbywania i obciążania dokonana w dniu 11 stycznia 2018 r. jest ważna i w pełni skuteczna nie oznacza, iż Sąd wieczystoksięgowy powinien odmówić wpisu ostrzeżenia o zakazie zbywania i obciążania, mimo że wniosek o wpis zmiany właściciela na podstawie ww. umowy został już uprzednio oddalony. Okoliczność, że postanowienie oddalające ten wniosek nie było prawomocne, nie ma decydującego znaczenia, ponieważ zgodnie z orzecznictwem nieprawomocność wpisu (tak też należy ocenić oddalenie wniosku) nie oznacza dopuszczalności jego pominięcia (por. postanowienia Sądu Najwyższego z dnia 18 marca 2005 r., II CK 561/04, nie publ. i z dnia 25 września 2014 r., II CSK 727/13, nie publ.).

Oderwane od realiów sprawy jest również zagadnienie, czy sąd wieczystoksięgowy może w dowolnej kolejności rozpoznawać wpływające konkurencyjne wnioski, w przypadku działania sądu na wniosek i z urzędu. Już z wywodów skarżącego wynika, że *in casu* wnioski o wpis zmiany właściciela i wpis ostrzeżenia zostały dokonane zgodnie z kolejnością wpływu.

Z tych względów, na podstawie art. 398⁹ § 2 k.p.c. oraz - co kosztów - art. 98 § 1 i § 3 w związku z art. 391 § 1, art. 398²¹, art. 520 § 3 i art. 13 § 2 k.p.c., Sąd Najwyższy orzekł, jak w sentencji. Wysokość należnych uczestnikowi kosztów zastępstwa prawnego ustalono zgodnie z § 5 pkt 5 w związku z § 10 ust. 4 pkt 2 rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 22 października 2015 r. w sprawie opłat za czynności adwokackie (Dz. U. z 2015 r., poz. 1800 ze zm.).

as]

jw